

STANOVISKA

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

465. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 15.–16. ZÁŘÍ

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Strategie Evropské unie pro dunajský region

(2011/C 48/02)

Zpravodaj: **pan BARABÁS**Spoluzpravodaj: **pan MANOLIU**

Dne 26. února 2010 požádal místopředseda Evropské komise pan Šefčovič Evropský hospodářský a sociální výbor o vypracování průzkumného stanoviska k tématu

Strategie Evropské unie pro dunajský region.

Specializovaná sekce Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 20. července 2010. Zpravodajem byl pan BARABÁS, spoluzpravodajem pan MANOLIU.

Na 465. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. září 2010 (jednání dne 16. září 2010), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 123 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 8 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV v tomto stanovisku považuje za svůj prvořadý úkol chopit se příležitosti, kterou mu Evropská komise nabídla, a to aby evropská organizovaná občanská společnost vyjádřila svá praktická a konkrétní doporučení, která budou představovat příspěvek k právě připravovanému akčnímu plánu v rámci strategie pro dunajský region⁽¹⁾. EHSV doufá, že jeho v doporučeních se dostatečně odráží závazek a silná podpora Výboru a evropské organizované občanské společnosti vůči strategii pro dunajský region. EHSV očekává, že budoucí strategie reálně přispěje ke zlepšení životních a pracovních podmínek všech občanů v dunajském regionu, které považuje za jakési zrcadlo Evropy;

1.2 Navrhovaná strategie pro dunajský region na politické úrovni:

1.2.1 musí být otevřená, všem přístupná a citlivá k sociálním, ekonomickým i environmentálním aspektům, měla by zohledňovat doporučení organizací občanské společnosti a stavět na jejich zkušenostech;

1.2.2 vzhledem ke komplexitě a vzájemné provázanosti projednávaných otázek může dosáhnout výsledků pouze tehdy, pokud bude namísto odvětvových hledisek systematicky uplatňovat zásadu integrovaného přístupu a zdůrazňovat nutnost dosahování cílů příslušných zainteresovaných stran;

1.2.3 musí brát v úvahu a snažit se stimulovat spolupráci v otázkách „měkké bezpečnosti“ (*soft security*), jako je spolupráce pohotovostních služeb při zvládnutí přírodních katastrof, mobilita pracovníků, podniků atp. nebo při vypracování pohotovostních plánů pro případy ekologických katastrof;

1.2.4 musí přispívat k co nejúplnějšímu využívání možností, jež nabízí Lisabonská smlouva, a tím k systematickému uplatňování zásady participativní demokracie;

1.2.5 musí být vhodným nástrojem k tomu, aby

⁽¹⁾ Budoucí strategie pro dunajský region bude zahrnovat následující členské státy EU: Německo, Rakousko, Maďarsko, Slovensko, Českou republiku, Slovinsko, Bulharsko a Rumunsko a tyto státy, jež nejsou členy EU: Chorvatsko, Srbsko, Ukrajinu, Moldavsko, Bosnu a Hercegovinu a Černou Horu.

a. jako politika makroregionálního rozvoje podstatně přispěla k prohloubení evropského integračního procesu, a to zejména v rámci programu Evropa 2020 (inteligentní, udržitelný, podporující začlenění);

b. pomohla dotyčným šesti nečlenským zemím při jejich úsilí o integraci a tak je přiblížila Evropské unii;

1.2.6 musí vyjadřovat politiku Evropské unie na úrovni makroregionů a v jejím rámci aktivní a tvůrčí úlohu organizované občanské společnosti a její přínos;

1.2.7 musí přispívat k harmonizaci činnosti mechanismů pro spolupráci, které již v tomto regionu na různých úrovních a v různých oblastech fungují, a ke zvyšování jejich účinnosti a eliminaci jejich překrývání;

1.2.8 systém jejího řízení musí být jasný, jednoduchý a transparentní a musí stavět na přístupu směrem od organizované občanské společnosti nahoru. Dosažené výsledky by se měly hodnotit na každoročních konferencích;

1.2.9 její provádění musí mít podobu procesu, jenž předpokládá pružnost a přezkoumávání v pravidelných intervalech a přidělování dodatečných finančních zdrojů tehdy, když je to možné;

1.2.10 musí mít realistické cíle a za účelem účinného uplatňování formulovat své priority. K jejich naplnění bude zapotřebí vypracovat akční plán, v němž bude jasně vyjádřeno, že důležitou podmínkou úspěchu je aktivní zapojení a účast všech subjektů, a to uplatněním zásady partnerství;

1.2.11 její výsledky musí být pro společnost a občany zřetelné a konkrétní a musí vést ke zlepšení pracovních a životních podmínek občanů včetně mládeže;

1.2.12 musí potvrzovat význam občanského a sociálního dialogu;

1.2.13 musí uznávat význam dopravní propojitelnosti dunajského regionu;

1.2.14 musí zohledňovat zkušenosti s prováděním strategie pro region Baltského moře.

1.3 *Praktická doporučení na úrovni občanské společnosti k akčnímu plánu v rámci návrhu strategie pro dunajský region:*

1.3.1 Měla by vzniknout síť organizací občanské společnosti tohoto regionu (*Danube Civil Society Forum*), jenž by mimo jiné umožnila společné akce a projekty. Členové sítě by se setkávali každoročně, pokaždé v jiné zemi tohoto regionu.

1.3.2 Je zapotřebí pořádat takové akce (setkání, festivaly, návštěvy, výstavy, trhy atp.), jež posílí pocit vzájemné sounáležitosti národů v dunajském regionu a vznik regionálního pově-

domí při zachování kulturní rozmanitosti, zejména pokud jde o mládež. K dosažení tohoto cíle by mělo přispět i regionální kulturní periodikum.

1.3.3 Každý rok by se měl na jiném místě konat „Dunajský týden“, který by mohl být vhodným fórem pro diskuse o aktuálních otázkách týkajících se strategie pro dunajský region a pro prezentaci dosažených výsledků.

1.3.4 Zajištění trvalé podpory občanů a organizované občanské společnosti jak v EU, tak v sousedních nečlenských zemích vyžaduje efektivní a nepřetržitou komunikační strategii zaměřenou na strategii pro dunajský region.

1.3.5 Při přípravě programů v rámci strategie pro dunajský region je třeba věnovat zvláštní pozornost znevýhodněným skupinám a skupinám na okraji společnosti, především Romům.

1.3.6 Je třeba posilovat pravidelné kontakty a spolupráci mezi subjekty v tomto regionu a sociální a občanský dialog. V tomto procesu by mohly zastávat důležitou úlohu národní hospodářské a sociální rady.

1.3.7 Významným nástrojem pro spolupráci a hospodářskou, sociální a územní soudržnost dunajského regionu by mohlo být vytvoření Dunajského obchodního fóra (*Danube Business Forum*), jež by zahrnovalo sociální a ekonomické subjekty. Organizace zaměstnavatelů tohoto regionu by měly mít přístup k programům financování zaměřeným na pořádání tohoto fóra a měly být podněcovány k účasti na těchto programech.

1.3.8 K posílení mezilidských vztahů by mělo přispět další omezování překážek volného pohybu či dokonce jejich zrušení a uplatňování zásady důstojné práce a spravedlivé odměny.

1.3.9 K provádění strategie pro dunajský region je třeba využít výsledky a služby informační společnosti.

1.3.10 Za účelem vědecké analýzy a prozkoumání otázek týkajících se strategie pro dunajský region by měla být ustavena mezinárodní skupina výzkumných pracovníků. K její činnosti by měl přispět stipendijní program.

1.3.11 Je zapotřebí prověřit, jak by mohly být se strategií pro dunajský region propojeny evropské tematické roky a programy Evropské unie.

1.3.12 Je třeba podpořit iniciativy zaměřené na výuku jazyků používaných v tomto regionu.

1.3.13 EHSV by měl zřídit stálé středisko pro sledování či stálou studijní skupinu věnovanou strategii pro dunajský region.

1.3.14 Provádění jednotlivých složek uvedených ve strategii pro dunajský region a v jejím akčním plánu by měl vykonávat a monitorovat řídicí výbor zahrnující zástupce organizované občanské společnosti, který by měl zveřejňovat své závěry ve výroční zprávě.

1.3.15 Evropská komise by měla současně s přijetím strategie pro dunajský region podpořit několik vhodných pilotních projektů určených k testování a nasbírání prvních zkušeností.

1.3.16 Provádění strategie pro dunajský region a jejího akčního plánu by mělo být financováno z různých zdrojů – v úvahu by mohly kromě evropských fondů (v první řadě strukturálních fondů) přicházet vlastní zdroje zemí tohoto regionu, soukromé zdroje a mezinárodní finanční instituce. Počítáme s jejich příspěvkem a navrhujeme zřízení zvláštního finančního fondu.

1.3.17 EHSV má za to, že strategie pro dunajský region, jejíž přijetí se předpokládá v první polovině roku 2011 za maďarského předsednictví, je rozhodujícím nástrojem při vytváření dynamického, konkurenceschopného a prosperujícího dunajského regionu.

2. Hlavní směry strategie pro dunajský region

2.1. Pro vypracování strategie pro dunajský region je důležité vymezit teoretický rámec, z něhož bude strategie pro spolupráci v dunajském regionu a akční program zaměřený na její realizaci vycházet.

2.2. Při přípravě strategie pro dunajský region je tedy na místě vzít v úvahu:

— hlediska týkající se hospodářské, sociální a územní soudržnosti;

— úlohu tohoto toku v dopravě a infrastruktuře (zejména vzhledem k panevropskému dopravnímu koridoru VII, jenž se týká Dunaje) a s ní související potenciál rozvoje ekonomických činností obecně; potřebu podpořit opatření na zachování plavebních cest v případech nezbytných pro zajištění dopravy a odstranit kongesce vodní dopravy zmiňované v TEN-T prioritním projektu 18 (v této souvislosti je třeba považovat za vzor společné prohlášení vypracované Mezinárodní komisí pro ochranu Dunaje (MKOD) a prosazovat je v praxi); pokračovat v projektech intermodální dopravy (výstavba kontejnerových terminálů v přístavech) a projektech doplňkové silniční dopravy v dunajském regionu (mosty s významným dopadem na zajištění proudů nákladní dopravy); dále potřebu provádět

projekty, které by měly zásadní dopad na rozvoj, např. kanál Dunaj-Bukurešť, z něž by měla prospěch evropská ekonomika;

— Dunaj jako zdroj pitné vody, energie a jako přírodní prostředí, jež je třeba chránit. Hlavním cílem je udržitelný rozvoj. Měly by být podporovány projekty energetické infrastruktury, např. vodní elektrárny;

— úlohu inovací, výzkumu a vzdělávání v tomto regionu;

— nutnost rozvíjet příležitosti v oblasti cestovního ruchu v dunajském regionu a rozvoje venkova. Pokud jde o venkov, mělo by se zvážít financování projektů k podnícení činnosti v zemích s významnou zemědělskou tradicí. K uvolnění potenciálu místního zemědělství by, zejména v zemích s dlouhou zemědělskou tradicí, napomohlo financování projektů výstavby infrastruktury pro nakládání obilnin;

— úlohu tohoto toku při vytváření povědomí a společné identity v dunajském regionu, v nichž má prvořadý význam mezikulturní dialog a solidarita, a to i mezi EU a nečlenskými zeměmi v tomto regionu. Jedná se o regionální doplněk při vytváření celoevropského povědomí, které se vztahuje na celou Evropskou unii;

— že jakýkoli nárůst objemu dopravy musí být šetrný k životnímu prostředí;

— že musí mít potenciál k řešení konfliktů, díky němuž by mohla zvládat napětí, jež v tomto regionu v průběhu historie narostlo.

2.3. Z důvodu rozmanitosti hodnot a zájmů, které jsou často navzájem v rozporu, je důležité vypracovat integrovanou strategii pro dunajský region, která bude založena na společných základních zásadách a která vedle hospodářských zájmů zohlední i potřeby a požadavky sociální povahy, včetně názorů a příspěvku občanské společnosti.

2.4. Úspěšná strategie pro dunajský region, založená na hospodářské, územní a sociální soudržnosti, je předpokladem vytvoření dynamického, konkurenceschopného a prosperujícího dunajského regionu.

3. Kontext

3.1 Evropská rada na svém zasedání ve dnech 18. a 19. června 2009 vyzvala Evropskou komisi, aby do konce roku 2010 předložila evropskou strategii pro dunajský region. Během přípravných prací své názory vyjádřila řada subjektů, a to mimo jiné v rámci otevřené konzultace, kterou Evropská komise vyhlásila.

3.2 EHSV jasně a rozhodně podporuje novou koncepci makroregionální politiky Evropské unie a vypracování evropské strategie pro dunajský region jako její součásti. EHSV je připraven jako institucionální představitel evropské organizované občanské společnosti zastávat při přípravě a realizaci této strategie aktivní a iniciativní úlohu.

3.3 Zájem EHSV o otázky týkající se dunajského regionu a jeho angažovanost v tomto směru nejsou nové. V uplynulých letech přijal řadu dokumentů, jež se týkaly různých oblastí, zejména dopravy či ochrany životního

prostředí. Z těchto dokumentů jsou zřejmé důvody, proč EHSV považuje dunajský region za důležitý a proč podporuje vypracování strategie pro dunajský region.

3.4 Je vhodné poznamenat, že s posledními rozšířeními Evropské unie se její zeměpisný střed zřetelně posunul na východ, avšak její hospodářské těžiště zůstalo beze změny v západní Evropě. Vhodný příspěvek k potlačení této nerovnováhy představuje hospodářská, územní a sociální soudržnost, jež je klíčovou součástí strategie pro dunajský region, stejně jako praktické myšlenky, na nichž spočívá její realizace.

V Bruselu dne 16. září 2010.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Mario SEPI
